

Invloed van de landbouw op schoon, betrouwbaar en betaalbaar drinkwater

31 jul 2020

Schoon en betrouwbaar drinkwater. Het is een van de eerste levensbehoeften. WML is de producent van dit drinkwater in Limburg. ‘Naast kwaliteit en kwantiteit is een derde aspect nog heel belangrijk en dat is betaalbaarheid’, vertelt Frans Vaessen, adviseur bij WML.

Frans is geboren en getogen op een agrarisch bedrijf in Zuid-Limburg en heeft in verschillende functies bij WML altijd dichtbij de landbouwpraktijk geopereerd. ‘Voor een betaalbare drinkwatervoorziening is het belangrijk dat we met zo min mogelijk ingrepen van grondwater schoon drinkwater kunnen maken. In de jaren zeventig zagen we in enkele putten al grotere concentraties nitraat en bestrijdingsmiddelen in het grondwater. In de jaren 90 liepen de nitraatconcentraties in meerdere grondwaterputten in Zuid-Limburg zo hoog op dat we zonder grote ingrepen geen drinkwater meer van dat grondwater zouden kunnen maken. Nitraatzuivering was zeker niet de optie die onze voorkeur had, omdat dan het drinkwater in Limburg veel duurder zou worden.’

De wijze waarop agrariërs hun bodem beheren, heeft positieve, maar ook negatieve gevolgen voor de grondwaterkwaliteit. Deze gevolgen zijn niet direct zichtbaar. ‘Regenwater dat op de bodem valt, stroomt voor een deel af naar nabijgelegen beken of sloten. Een groter deel zakt in de bodem en biedt de planten vocht om te groeien. Een deel zakt echter verder naar beneden en neemt in deze tocht oplosbare stoffen mee naar het grondwater. Denk bijvoorbeeld aan stikstof dat nog achtergebleven is in de bodem na de oogst of bestrijdingsmiddelen die niet gedaan hebben waarvoor ze bedoeld waren. Als dit bodemvocht (inzijgend water) op grondwaterniveau aangekomen is, stroomt het over het algemeen richting rivieren of grondwaterputten. Dit stromen richting die putten kan tientallen jaren in beslag nemen. Vandaar dat de veranderingen die we vandaag doorvoeren, in veel gevallen pas over tientallen jaren in de putten merkbaar zijn.’

Duurzaam Schoon Grondwater (DSG)

In Zuid-Limburg sloeg WML zo’n twintig jaar geleden de handen ineen met landbouwers in grondwaterbeschermingsgebieden en startte het project Duurzaam Schoon Grondwater (DSG). Doel van het project was om door maatregelen op bedrijfsniveau te treffen binnen een rendabele bedrijfsvoering, de nitraatuitspoeling naar grondwater

terug te dringen en zo nitraatzuivering te voorkomen. Inmiddels zijn de resultaten hiervan terug te zien in bijvoorbeeld Roodborn/Craubeek. Hier is de stijging van de nitraatuitspoeling afgevlakt en lijkt gestabiliseerd.

In Noord- en Midden-Limburg is echter nog werk aan de winkel. De emissie van nitraat naar grondwater is in deze gebieden nog groter dan in Zuid-Limburg. 'Dit zien we echter nog niet overal terug in de opgepompte grondwaterkwaliteit. In de zandgronden in Noord- en Midden-Limburg vindt er nu nog een complex omzettingsproces (van nitraat naar sulfaat) plaats. Maar de verzadigingslijn komt snel dichterbij en daarom spreken we hier over een 'nitraat-tijdbom'. Het is daarom belangrijk dat ook in deze gebieden agrariërs zo snel mogelijk met het terugbrengen van nitraatuitspoeling aan de slag gaan.

'Op dit moment kunnen waterwinning en rendabele landbouw in dit gebied nog naast elkaar blijven bestaan. De vraag is hoe lang dit nog houdbaar is. Het is belangrijk dat we samen onderzoeken hoe we de kringloop kunnen herstellen. Welke maatregelen helpen wel en welke niet? Doen we dit niet, dan moeten we het stuur straks uit handen geven en worden de maatregelen ons van bovenaf opgelegd. En daar is niemand bij gebaat. We zitten in een transitieproces. DSG geeft ons de kans om ons tijdig voor te bereiden op de nieuwe situatie. Laten we die kans samen grijpen.'

Agrarische ondernemers met grond in eigendom of in gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden in Limburg kunnen zich aanmelden voor deelname aan DSG. Ze ontvangen gratis advies van een onafhankelijke adviseur om nitraatuitspoeling terug te brengen binnen een rendabele bedrijfsvoering en leveren daarmee een bijdrage aan schoon, betrouwbaar en betaalbaar drinkwater. [Klik hier](#) voor meer informatie.